WIKIPEDIA

Alman dili

Vikipediya, azad ensiklopediya

Alman dili (alm. *Deutsch*, tələffüs olunur: [ˈdɔʏtʃ]; *deutsche Sprache*) — almanların, avstriyalıların, lixtenşteynlilərin, eləcə də isveçrəlilərin çoxunun dili, Almaniyanın, Avstriyanın, Lixtenşteynin rəsmi dili, İsveçrənin, Lüksemburqun və Belçikanın rəsmi dillərindən biri. Çin, ərəb, hindi, ingilis, ispan, benqal, portuqal, rus və yapon dillərindən sonra dünyada ən çox yayılmış dildir[5]. Bu dil Avropa Birliyinin rəsmi və işçi dillərindən biridir[6].

Alman dili hind-avropa dilləri ailəsinin german dilləri qrupuna daxildir. Latın əlifbası əsasında yaranan yazısına umlautlu üç sait (*ä*, *ö*, *ü*) və esset (*ß*) liqaturası əlavə edilib.

Alman dili	
Orijinal adı	Deutsch, deutsche Sprache
Ölkələr	Almaniya, Avstriya, İsveçrə, Lixtenşteyn, Belçika, İtaliya, Lüksemburq, Rusiya və daha 36 ölkə
Rəsmi status	Almaniya[1] Avstriya[2] Lixtenşteyn İsveçrə Lüksemburq **Regional və lokal rəsmi dil:** Belçika: Belçikanın alman ictimaiyyəti Vatikan: İsveçrə qvardiyası İtaliya: Cənubi Tirol Namibiya Polşa: Opol voyevodalığı 27 qmin Rusiya: Altay diyarı Alman milli rayonu Omsk vilayəti Azov alman milli rayonu Slovakiya: Banskobistr diyarı **Təşkilat:** Aİ
Danışanların ümumi sayı	Ana dili: 90 milyon[3] İkinci dil: 16[4]-20 milyon

Hərf			Almanca deyilişi	Azərbaycanca deyilişi
Aa	a/ɑ	a/â	ɑː	â
Bb	b	b	beː	beğ
Cc	ʦ	ts	ʦeː	tseğ
Dd	d	d	deː	değ
Ee	ɛ/e	e	eː	eğ
Ff	f	f	ɛf	ef
Gg	g	g	geː	geğ
Hh	h	h	hɑ	hâ
Ii	ɪ/i	i/î	iː	î
Jj	j	y	jɔt	yot
Kk	k	k	kɑː	kâ
Ll	l	l	ɛl	el
Mm	m	m	ɛm	em
Nn	n	n	ɛn	en
Oo	ɔ/o	o/ô	oː	ô
Pp	p	p	peː	peğ
Qq	k	k	kuː	kû
Rr	ʀ	ġ*	ɛʀ̥	er
Ss	s/z	s/z	ɛs	es
Tt	t	t	teː	teğ
Uu	ʊ/u	u/û	uː	û
Vv	f	f	faɔ̯	fau
Ww	v	v	veː	veğ
Xx	ks	ks	ɪks	iks
Yy	y	ü	ˈyp.sɪ.ˌlɔn	üpsilon
Zz	ʦ	ts	ʦɛt	tset
Ää	ɛ	e	—	e
Öö	ø	ö	—	ö
Üü	y	ü	—	ü
ß	ss	ss	ɛs ʦɛt	es tset

[3]

Təsnifatı

Kateqoriya	Avrasiya dilləri

Hind-Avropa dilləri

Alman dilləri

Qərbi alman dilləri

Yazı	latın (alman əlifbası)

Dil kodları

QOST 7.75–97	нем 481
ISO 639-1	de (https://id.loc.gov/vocabulary/iso639-1/de)
ISO 639-2	ger (B); deu (T)
ISO 639-3	deu (https://iso639-3.sil.org/code/deu)
Dilin strukturlarının dünya atlası	ger (http://wals.info/languoid/lect/wals_code_ger), gbl (http://wals.info/languoid/lect/wals_code_gbl), gha (http://wals.info/languoid/lect/wals_code_gha), gma (http://wals.info/languoid/lect/wals_code_gma), gth (http://wals.info/languoid/lect/wals_code_gth), gti (http://wals.info/languoid/lect/wals_code_gti)
Ethnologue	deu (https://www.ethnologue.com/language/deu)
ABS ASCL	1301
IETF	de
Glottolog	stan1295 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/stan1295)

 Vikianbarda əlaqəli mediafayllar

İstinadlar

1. "Административно-процессуальный закон Германии: § 23 Amtssprache" (http://bundesrecht.juris.de/vwvfg/__23.html) (alman). İstifadə tarixi: 2011-11-06.

2. "Bundeskanzleramt Österreich. Bundesverfassungsrecht" (http://www.bka.gv.at/DesktopDefault.aspx?TabID=4780) (alman). İstifadə tarixi: 2011-11-06.
3. İsveç dialekti ilə birlikdə — 97 milyon. Bax: Ethnologue (2009), SIL International; Lewis, M. Paul (ed.), 2009. *Ethnologue: Languages of the World*, Sixteenth edition. Dallas, Tex.: SIL International (http://www.ethnologue.com/ethno_docs/distribution.asp?by=size) (ing.)
4. "Deutsch als Fremdsprache weltweit: Datenerhebung 2005" (http://www.goethe.de/uun/pub/de18483.htm) (alman). İstifadə tarixi: 2011-11-06.
5. "Languages Spoken by More Than 10 Million People" (http://encarta.msn.com/media_701500404/languages_spoken_by_more_than_10_million_people.html) (ingilis). İstifadə tarixi: 2011-11-06.
6. "Fact sheets on the European Union" (http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?language=en&id=72) (ingilis). İstifadə tarixi: 2011-11-06.

Xarici keçidlər

Həmçinin bax

Avropa İttifaqının rəsmi dilləri

Alman dili • Bolqar dili • Çex dili • Dan dili • Eston dili • Fin dili • Niderland dili • Fransız dili • İngilis dili • İspan dili • İsveç dili • İrland dili • İtalyan dili • Polyak dili • Latış dili • Litva dili • Macar dili • Malta dili • Portuqal dili • Rumın dili • Slovak dili • Sloven dili • Yunan dili

Müasir german dilləri

Skandinav dilləri	**Şərqi skandinav dilləri**		Dat dili • Skan ləhcəsi • İsveç dili • Elvdal dialekti
	Qərbi skandinav dilləri		İsland dili • Norveç dili (Bukmol • Nyunork) • Farer dili
Qərbi german dilləri	**Anqlo-friz dilləri**		İngilis dili • Şərqi friz dili • Qərbi friz dili • Şimali friz dili • Şotland dili
	Aşağı frank dilləri		Afrikaans • Niderland dili • *Zeland dialekti* • *Limburq dili* • *Brabant dialekti* • *Flamand dili* • *Qərbi flamand dialekti*
	Aşağı alman dili		Aşağı sakson dialekti • Şərqi-aşağı alman dialekti • Alman-plat dialekti • Niderlandın aşağı sakson dialekti
	Yuxarı alman dilləri	**Orta alman dialektləri**	Qərbi-orta alman dialekti • Şərqi-orta alman dialekti • Tyurinq-yuxarı sakson dialekti • ***Alman dili*** • *Lüksemburq dili* • *Vilyamov dili* • *Pensilvan-alman dialekti* • *İdiş və s..*
		Cənubi alman dialektləri	İsveçrə dialekti • Aleman ləhcəsi • Aşağı aleman dialekti • Yuxarı aleman dialekti • Dağ aleman dialekti • *Vall dialekti* • Şvab dialekti • *Bavariya dialekti* • *Simbr dili və s.*

Dil ilə əlaqədar bu məqalə qaralama halındadır. Məqaləni redaktə (https://az.wikipedia.org/w/index.php?title=Alman_dili&action=edit) edərək Vikipediyanı zənginləşdirin.

Mənbə — "https://az.wikipedia.org/w/index.php?title=Alman_dili&oldid=5160984"

Bu səhifə sonuncu dəfə 21 may 2020 tarixində, saat 10:30-də redaktə edilib.